

Briuselis, 2015 05 29
COM(2015) 229 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**dėl fosfatų naudojimo pagal 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos
reglamento (EB) Nr. 648/2004 dėl ploviklių 16 straipsnį**

(Tekstas svarbus EEE)

1. ĮVADAS

2012 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 259/2012¹ nustatyta, kad turi būti ribojamas fosfatų naudojimas plataus vartojimo skalbinių plovikliuose ir plataus vartojimo indaplovėms skirtuose plovikliuose. Pagal šio reglamento VIa priede nustatytą apribojimą nuo 2017 m. sausio 1 d. bendras fosforo kiekis standartinėje plataus vartojimo automatinėms indaplovėms skirto ploviklio (toliau – PVAISP) dozėje neturi viršyti 0,3 g. Skalbinių plovikliams šiame priede nustatytas apribojimas – bendras fosforo kiekis juose neturi viršyti 0,5 g – jau taikomas nuo 2013 m. birželio mėn.

Reglamente nustatyta, kad iki 2014 m. gruodžio 31 d. Komisija, atsižvelgdama į naują informaciją apie valstybių narių PVAISP rinkas ir naują mokslinę informaciją, turi nuodugniai įvertinti, ar PVAISP taikomą apribojimą reikėtų pakeisti. Šioje ataskaitoje pateikiama Komisijos atlikta PVAISP, kuriuose fosforo kiekis viršija ribinę 0,3 g vertę arba jos nesiekia, poveikio aplinkai ir sveikatai, pramonei ir vartotojams analizė; ją atliekant atsižvelgta į tokius dalykus kaip gamintojų sąnaudos, tinkamų pakaitinių medžiagų fosfatams prieinamumas, santykinis ploviklių, pagamintų laikantis šio apribojimo, valymo efektyvumas ir poveikis nuotekų valymo praktikai bei efektyvumui.

Atsakydama į šį prašymą Komisija atliko tyrimą² (toliau – PVAISP tyrimas).

2. KOMISIJOS ATLIKTAS FOSFATŲ NAUDOJIMO PLATAUS VARTOJIMO AUTOMATINĖMS INDAPLOVĖMS SKIRTUOSE PLOVIKLIUOSE (PVAISP) VERTINIMAS

2.1. PVAISP tyrimo metodika

Duomenys tyrimui rinkti daugiausia iš literatūros šaltinių ir konsultuojantis su suinteresuotaisiais subjektais; pastaruoju atveju valstybių narių valdžios institucijoms, vandentvarkos įmonėms, nevyriausybinėms organizacijoms, pramonininkų asociacijoms, ploviklių gamintojams ir tiekėjams buvo nusiųstas klausimynas. Iš viso gauti 35 atsakymai, kuriuos pateikė kiekvienos grupės suinteresuotieji subjektai. Kai kurie suinteresuotieji subjektai kartu su atsakymais į klausimyno klausimus pateikė ir papildomos informacijos, į kurią atsižvelgta atliekant analizę.

2.2. Fosfato pakaitalai: pakaitalų buvimo, techninių galimybių naudoti pakaitalus ir reikalavimus atitinkančių PVAISP veiksmingumo vertinimas

Natrio tripolifosfato ($\text{Na}_5\text{P}_3\text{O}_{10}$, angl. STPP) formos fosfatas yra šiuolaikiniuose buitiniuose ir pramoniniuose plovikliuose dažniausiai naudojamas cheminis junginys dėl jo veiksmingų valomųjų savybių ir ekonomiško. Tokie sudėtiniai fosfatai kaip natrio tripolifosfatas „deflokuliuoja“, t. y. suskaido dideles nešvarumų, kaip antai purvo ar molio, daleles į mažesnes. Be to, dėl jų poveikio atsiskyrusios smulkios dalelės lieka suspenduotos plovimui naudojamame vandenyje ir negali vėl sukibti, todėl nebusėda indų paviršiuje.

Kaip fosfatų pakaitalai rinkai tiekiamos kelios pakaitinės medžiagos. Kadangi fosfatai atlieka įvairias funkcijas, vietoj jų naudojamos pakaitinės medžiagos turi atlikti kiekvieną iš šių funkcijų,

¹ OL L 94, 2012 3 30, p. 16–21.

² Žr. jo galutinę ataskaitą (<http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/chemicals/documents/specific-chemicals/detergents/#h2-4>).

todėl paprastai reikia naudoti kelis ingredientus tokiems patiems rezultatams pasiekti. Tarp galimų pakaitalų – kompleksonai, dispergentai polimerai, paviršinio aktyvumo medžiagos ir fermentai. Fosfatų pakeitimo kitais pakaitalais technines galimybes gamintojai įrodo naudodami kelis alternatyvius cheminius junginius.

Technines galimybes naudoti ploviklius be fosfatų automatinėse indaplovėse patvirtina atliktas PVAISP tyrimas, kuriame pažymima, kad nuo 2012 m. gauta daug patentų dėl pakaitinių technologijų, kuriomis galima pakeisti fosfatus. Be to, įvairių valstybių narių vartotojų asociacijos atliko bandymus lygindamos PVAISP be fosfatų ir su fosfatais veiksmingumą. Apskritai nustatyta, kad PVAISP be fosfatų ir PVAISP, kurių sudėtyje yra fosfatų, valo vienodai efektyviai. Pasak daugumos suinteresuotųjų subjektų, PVAISP veiksmingumas priklauso nuo daugelio veiksnių (produkto sudėties, žaliavų kainų pokyčių ir naujų technologijų plėtros), kurie yra tokie patys nepriklausomai nuo to, ar fosfatai naudojami, ar ne.

2.3. Rinkos apžvalga

2.3.1. PVAISP rinka ir kainos

Įvertinta, kad visos Europos buitinių ploviklių ir ūkinių prekių pramonės rinkos bendra vertė 2013 m. pasiekė 28,5 mlrd. EUR. Indams plauti skirti produktai užima 15,1 proc. šios rinkos, o Europos PVAISP rinkos, sudarančios apie 60 proc. pastarųjų produktų rinkos, vertė 2013 m. buvo 2 489 mln. EUR. Likę 40 proc. indų ploviklių rinkoje yra pramonės reikmėms skirtos ūkinės prekės ir plovikliai indams plauti rankomis.

Kai kuriose ES valstybėse narėse daugelis gamintojų jau siūlo pirkti PVAISP, kurių sudėtyje nėra fosfatų. Atrodo, kad PVAISP kainas daugiausia lemia produkto veiksmingumas ir jos nepriklauso nuo to, ar produkto sudėtyje yra natrio tripolifosfato, nes abiejų rūšių PVAISP rinkoje priklauso maždaug tai pačiai kainų grupei. Dauguma suinteresuotųjų subjektų tikisi, kad pradėjus PVAISP visiškai nebenaudoti fosfatų, pakaitinių medžiagų kainos toliau kris, savo ruožtu mažindamos ir PVAISP, kurių sudėtyje nėra fosfatų, kainas.

2.3.2. Fosforo rinka ir jos dalys, kuriose prekiaujama PVAISP skirtu fosforu

Fosfatai, gaunami iš fosforo uolienu, yra naudojami tiek trąšų gamybos, tiek chemijos pramonėje. Apie 90 proc. fosfatų paklausos pasaulyje atsiranda dėl jų naudojimo trąšoms ir kitoms žemės ūkio reikmėms. Fosforo uolienu kainą visame pasaulyje lemia trąšų paklausa ir pasiūla.

Natrio tripolifosfato gamintojai Europos pramonėje pagamina mažiau nei 10 proc. viso pasaulyje gaminamo natrio tripolifosfato. 2007 m. didžiausią ES gaminamo natrio tripolifosfato rinkos dalį sudarė gamyba eksportui, beveik tiek pat jo panaudota ir vidaus rinkai gaminamiems skalbinių plovikliams. Nuo tada padėtis skalbinių ploviklių rinkoje pasikeitė dėl fosforo naudojimo skalbinių plovikliuose apribojimo.

2.4. Poveikio analizė

Apie 78 proc. iš 35 suinteresuotųjų subjektų, atsakiusių į klausimyną pateiktus klausimus, teigė, kad iki 2017 m. įmanoma įvykdyti reikalavimą apriboti fosforo kiekį PVAISP iki 0,3 g vienoje dozėje, o 69 proc. netgi pritarė šiam apribojimui. Nė vienas iš suinteresuotųjų subjektų neteigė, kad šių reikalavimų laikytis neįmanoma.

2.4.1. Ekonominis poveikis

Poveikis fosfatų tiekėjams

Poveikį natrio tripolifosfato tiekėjams sunku vertinti dėl duomenų stokos, nes tiekėjų pateikta informacija buvo ribota. Naudojant natrio tripolifosfato gamybos Europoje 2007 m. duomenis,

taip pat bendruosius duomenis apie įvairius fosfatų naudojimo būdus bei įvairiems plovikliams tenkančias rinkos dalis ES, atliekant PVAISP tyrimą įvertinta 2013 m. ES PVAISP rinka. Daroma prielaida, kad natrio tripolifosfato PVAISP sudėtyje panaudota maždaug tiek pat, kiek jo eksportuota. Pastaraisiais metais iš keturių natrio tripolifosfato tiekėjų ES liko tik trys, taigi prarasta 450 darbo vietų Nyderlanduose buvusioje veiklos vietoje, tačiau, Komisijos tarnybų žiniomis, tai neturi jokio nustatyto ryšio su Reglamentu (ES) Nr. 259/2012.

Toliau prognozuojant padėtį po 2017 m. (palyginti su 2013 m.) ir atsižvelgiant į tai, kad natrio tripolifosfato galbūt visiškai nebebus naudojama PVAISP rinkoje, nors visos kitos rinkos liks tokios pačios, vertinama, kad bendra ES natrio tripolifosfato gamyba sumažėtų apie 37 proc., palyginti su padėtimi, buvusią iki draudimo naudoti fosfatus PVAISP. Maždaug 57 proc. produkcijos būtų eksportuojama, o likę 43 proc., kaip įvertinta, būtų panaudoti plovikliams, kurie skirti pramonės ir institucijų reikmėms, ir kitiems su plovikliais nesusijusiems tikslams. Šis vertinimas grindžiamas tuo, kad pastaraisiais metais išaugo natrio tripolifosfato naudojimas kai kurioms kitoms, su plovikliais nesusijusioms reikmėms; viena įmonė savo metinėje ataskaitoje nurodė, kad kitų produktų paklausa atsvėrė pardavimo mažėjimą ploviklių sektoriuje. Tačiau vienas suinteresuotasis subjektas paprieštaravo šiam scenarijui, pagal kurį prognozuojama, kad nebus didesnio poveikio fosfatų tiekėjams. Jis teigė, jog mažai tikėtina, kad įmonės galės eksporto pajamomis kompensuoti prarastas natrio tripolifosfato pardavimo ES rinkoje pajamas, be to, tokią nefasuotą cheminę medžiagą kaip natrio tripolifosfatas labai sunku toliau gaminti „tik eksportui“ tuo atveju, jeigu nėra jai parduoti skirtos vidaus rinkos.

Poveikis ploviklių gamintojams

PVAISP tyrimo duomenimis, palyginti mažas fosforo gamybos sumažėjimas dėl fosforo kiekio PVAISP apribojimo neturėtų reikšmingo poveikio pasaulinei fosforo kainai. Be to, fosfatų ribojimas padės sudaryti vienodas sąlygas ES PVAISP gamintojams, importuotojams ir prekyautojams, nes PVAISP, kurių sudėtyje yra fosfatų, jau ribojami arba uždrausti kai kuriose ES šalyse (pvz., Švedijoje) ir kitose pasaulio dalyse (pvz., keliose JAV valstijose, kaip antai Ilinojuje, Indianoje, Merilende, Masačusetse, Mičigane ir Niujorke). Todėl laipsniškas PVAISP, kurių sudėtyje yra fosfatų, tiekimo ES rinkai nutraukimas skatintų inovacijas, o ES PVAISP gamintojams ir tiekėjams atsirastų verslo galimybių tapti lyderiais pasaulinėje rinkoje, taigi būtų prisidėta prie ES pramonės konkurencingumo.

Į klausimyno klausimus atsakę gamintojai nesutarė dėl papildomų sąnaudų, kurių būtų patirta pradėjus PVAISP nebenaudoti fosfatų. 54 proc. suinteresuotųjų subjektų teigė, kad sąnaudos daugiausia priklauso nuo produkto sudėties ir kitų žaliavų kainų pokyčių nepriklausomai nuo to, ar fosfatai naudojami, ar ne. Taip pat svarbu pažymėti, kad ploviklių gamintojai reguliariai (vidutiniškai kas 3,5 metų) keičia savo produktų sudėtį, kad išliktų konkurencingi, tad jeigu jų sudėtį reikėtų keisti dėl fosfatų naudojimo ribojimo, tai nebūtinai reikštų papildomas sąnaudas. Kiti suinteresuotieji subjektai (18 proc.) pažymėjo, kad nėra tokios alternatyvios technologijos, kuri sąnaudų ir veiksmingumo santykiu prilygtų fosfatams, o likę suinteresuotieji subjektai (27 proc.) toliau paprasčiausiai tvirtino, kad sąnaudos yra didesnės, kai produktų sudėtyje nėra fosfatų.

Pagrindiniai viso pasaulio rinkų dalyviai apskritai yra linkę fosfatų atsisakyti, net ir tose valstybėse, kuriose taikomi ne tokie griežti reikalavimai; dėl to galima manyti, jog susijusios sąnaudos nėra tokios didelės, kad gamintojai dėl to negalėtų atsisakyti fosfatų. Europos gamintojai taip pat gamina ir parduoda PVAISP be fosfatų kitose didelėse rinkose, kaip antai JAV, kur fosforo naudojimas kai kuriose valstijose apribotas jau nuo 2013 m. Be to, nustatyta, kad kai kurie produktai be fosfatų yra dar veiksmingesni negu PVAISP, kurių sudėtyje yra fosfatų. Taigi, ploviklius be fosfatų gaminantys Europos gamintojai turėtų išlikti konkurencingi nepaisant reglamentavimo.

Poveikis vartotojams

Vartotojai gali tikėtis, kad pradėjus nebenaudoti fosfatų PVAISP, jų kainos ir veiksmingumo santykis beveik arba visai nesikeis. Šiuo metu rinkoje esančių abiejų rūšių PVAISP kainų grupė yra panaši (bandymais dalyvaujant vartotojams nustatyta, kad vienas skalbimas gali kainuoti nuo 0,08 EUR naudojant ploviklius, kuriuose yra fosfatų, ir 0,11 EUR naudojant ploviklius be fosfatų iki 0,33 EUR naudojant PVAISP ir be fosfatų, ir su fosfatais). Dauguma suinteresuotųjų subjektų tikisi, kad pradėjus visiškai nebenaudoti fosfatų PVAISP žaliavų kainos kris ir tai savo ruožtu sumažins PVAISP, kurių sudėtyje nėra fosfatų, kainas.

Remiantis atliktais stebėjimais Švedijoje, kurioje fosfatų apribojimas PVAISP nustatytas dar 2011 m. ir kurioje PVAISP kainos neišaugo pamažu atsisakant fosfatų, galima pagrįstai manyti, kad vartotojams nereikėtų tikėtis jokio neigiamo ekonominio poveikio dėl fosforo naudojimo PVAISP apribojimo.

Poveikis nuotekų valymo veiklos vykdytojams

Apskaičiuotos viso plovikliuose (skalbinių plovikliuose ir PVAISP) buvusio fosforo kiekio pašalinimo iš nuotekų ES mastu sąnaudos būtų apie 10–86 mln. EUR. Sumažinus fosforo kiekį, mažiau cheminių medžiagų reikėtų tretiniam (cheminiam) nuotekų valymui. Dėl ES ekologinio ženklo 2009 m. atliktame tyrime³ nustatyta, kad draudimas naudoti fosfatus PVAISP turėtų teigiamą poveikį nuotekų valymo įmonėms, nes sumažėtų veiklos sąnaudų, susijusių su cheminių medžiagų naudojimu fosfatams nusodinti. Tuo pačiu tyrimu taip pat nustatyta, kad šiuo metu žinomų fosfatų pakaitalų naudojimas biologinio nuotekų valymo proceso paveikti neturėtų. Todėl daroma išvada, kad nors fosfatų kiekio apribojimas PVAISP, kaip numatyta Reglamente (ES) Nr. 259/2012, fosforo patekimo į nuotekas visiškai nesustabdytų, nuotekose jo vis vien būtų mažiau, taigi sumažėtų ir su fosforo šalinimu iš nuotekų susijusių sąnaudų.

Poveikis mažosioms ir vidutinėms įmonėms

Ploviklių gamintojai savo produktų sudėtį keičia vidutiniškai kas trejus su puse metų, kad išliktų konkurencingi diegdami naujas technologijas, taigi dėl šio PVAISP taikomo apribojimo patirtas sąnaudas būtų galima laikyti įprastos veiklos sąnaudomis, ypač kadangi ploviklių gamintojai prieš tai turėtų net penkerius metus pasiruošti nebenaudoti fosfatų PVAISP. Kadangi kai kuriems jų pakaitalams naudojamos patentuotos molekulės, tai galbūt galėtų turėti įtakos mažosioms ir vidutinėms įmonėms, kurios gali neįstengti naudotis šiais pakaitalais dėl didžiųjų PVAISP gamintojų sutarčių su tiekėjais, kuriose susiderėta dėl šių pakaitalų tiekimo išimtinumo ar pirmumo tvarkos. Vis dėlto Švedijoje įsitikinta, kad mažieji gamintojai prie permainų prisitaikė labai sėkmingai. Paskelbus apie planuojamą apribojimą buvo susirūpinta, kad jis taps kliūtimi į rinką patekti mažesniems šalies gamintojams. Tačiau pereinamuoju laikotarpiu PVAISP gamyba be fosfatų šioje šalyje išaugo iki 96 proc. rinkos dalies ir iš to galima spręsti, kad mažieji Švedijos gamintojai lengvai prisitaikė prie apribojimo. Didžiąją Švedijos rinkos dalį užima įmonės ir prekių ženklai, kurių produktais prekiaujama ir visoje ES, todėl galima numanyti, kad fosfatų apribojimas PVAISP ES lygmeniu nesuteiks didelėms įmonėms pranašumo prieš mažesnes, o kaip tik gali atverti daugiau verslo galimybių mažesnėms įmonėms.

Poveikis užimtumui

Galimą poveikį užimtumui buvo sunku vertinti dėl duomenų trūkumo. Natrio tripolifosfato tiekėjų pateikta informacija buvo ribota. Visi trys ES natrio tripolifosfato gamintojai tiesiogiai kuria iš viso apie 2 tūkst. tiesioginių darbo vietų ES visos įmonės mastu (jeigu pagrindinė įmonės veikla susijusi su fosfatais) arba jos fosfatų versle (kai įmonės užsiima ir įvairia

---

³ Europos ekologinis ženklas, 2009 m. „Revision of Ecolabel Criteria for Dishwashing Detergents Background report“ (Indų plovikliams taikomų ekologinio ženklo kriterijų persvarstymo bendroji ataskaita).

kitokia veikla). Be to, šios įmonės dar maždaug triskart daugiau darbo vietų kuria netiesiogiai per susijusius tiekėjus ir paslaugas.

2.4.2. Poveikis aplinkai

Ekotoksiškumas

2010 m. Ploviklių reglamento pakeitimo poveikio vertinimo tyrimu nustatyta, kad visiškas fosfatų plovikliuose uždraudimas būtų veiksmingiausia iš galimų politikos priemonių paviršinių vandenų eutrofikacijos dėl fosforo rizikai mažinti visoje ES. Nors visiškai pašalinus fosforą iš PVAISP eutrofikacijos rizika dar labiau sumažėtų, tai techniškai neįmanoma. Tačiau jau vien nustačius fosforo kiekio standartinėje PVAISP dozėje ribą iki 0,3 g, fosforo kiekis PVAISP vidutiniškai sumažėtų daugiau kaip 75 proc.

Atliekant PVAISP tyrimą pastebėta, jog vis dar trūksta dalies duomenų apie kai kuriuos konkrečius pakaitalus, kad būtų galima visapusiškai įvertinti PVAISP naudojamų fosfatų pakaitalų poveikį aplinkai. Suinteresuotieji subjektai išreiškė tam tikrą susirūpinimą ir nežinomą šiuo klausimu – skyrėsi jų nuomonės dėl mokslinių įrodymų ar informuotumas apie PVAISP be fosfatų veiksmingumą.

Buvo žinoma ir įvertinta informacija apie daugumos dažniausiai minimų natrio tripolifosfato pakaitalų ekotoksiškumą ir išlikimą aplinkoje. Informacijos gauta iš REACH registracijos dokumentacijos, suinteresuotųjų subjektų informacijos ir kitų vertinimų ataskaitų. Paaiškėjo, kad duomenų trūksta tik apie tris pakaitalus (natrio gliukonatą, L-asparto-N,N-diacto rūgšties natrio druskas ir B-alanindiaceto rūgštį). Šiuo tyrimu nustatyta, kad visi kiti įvertinti pakaitalai, remiantis dabartinėmis mokslo žiniomis, nepriimtinos rizikos aplinkai nekeltų. Taip pat nustatyta, kad natrio tripolifosfatą pakeitus fosfonatais, natrio silikatu arba IDS(A)⁴ šių medžiagų koncentracijos aplinkoje vis vien nesiektų atitinkamų prognozuojamų poveikio nesukeliančių koncentracijų, todėl nekeltų rizikos aplinkai.

Nuotekų valymas

Miesto nuotekų valymo direktyvoje⁵ valstybės narės įpareigos pažeidžiamose teritorijose tam tikromis sąlygomis pašalinti fosforą iš valomų nuotekų; tai dar vadinama tretiniu valymu. Net ir be šio reikalavimo atlikti tretinį valymą dalis fosforo taip pat pašalinama dar ankstesniuose nuotekų valymo proceso etapuose. Apie 50 proc. fosforo pašalinama per biomasę ir (arba) atskiriama kartu su kietosiomis medžiagomis atliekant antrinį valymą. Atliekant biologinių mitybinių medžiagų šalinimą arba cheminį nusodinimą, kurie laikomi tretiniu valymu, fosforo pašalinama daugiau kaip 90 proc.

Remiantis bendraisiais ES fosforo kiekio nuotekose duomenimis, dėl ploviklių naudojimo į nuotekas patenkančio fosforo proporcija ir jo santykiu skalbinių plovikliuose bei automatinėms indaplovėms skirtuose plovikliuose, atliekant PVAISP tyrimą įvertinta, kad 2013 m. fosforas iš PVAISP sudarė apie 10 proc. fosforo kiekio valomose nuotekose visos ES mastu. Fosforo naudojimą PVAISP apribojus iki 0,3 g vienam plovimui skirtoje dozėje vertinimo rezultatas būtų panašus, darant išvadą, kad fosforas iš PVAISP 2017 m. galiausiai sudarytų apie 1,6 proc. viso fosforo kiekio ES nuotekose.

---

⁴ IDS(A) – iminodibutano rūgšties natrio druskos, naudojamos PVAISP kaip kompleksonas. Pasižymi puikiomis kalcio rišamosiomis savybėmis ir gera kompleksodara su sunkiųjų metalų jonais.

⁵ OL L 135, 1991 5 30, p. 40.

Nors Miesto nuotekų valymo direktyvoje reikalaujama iš nuotekų pašalinti fosforą, joje nereikalaujama fosforo šalinti tokia forma, kad jis būtų tinkamas naudoti pakartotinai. Nepaisant daugybės žinomų būdų pakartotinai naudoti nuotekose buvusį fosforą, tik apie 25 proc. jo panaudojama dar kartą; dažniausias būdas yra dumblo dėjimas tiesiai į laukus pagal Direktyvą 86/278/EEB⁶ dėl aplinkos, ypač dirvožemio, apsaugos naudojant žemės ūkyje nuotekų dumblą.

2.4.3. Poveikis sveikatai

Trūksta dalies duomenų apie kai kurių pakaitalų poveikį sveikatai. Duomenų trūksta apie tris medžiagas (natrio gliukonatą, L-asparto-N,N-diaceto rūgšties natrio druskas ir B-alanindiacto rūgštį). Remiantis dabartinėmis mokslo žiniomis, daroma tyrimo išvada, kad visi kiti natrio tripolifosfato pakaitalai reikšmingos rizikos žmonių sveikatai nekelia (informacijos gauta iš REACH registracijos dokumentacijos, suinteresuotųjų subjektų ir kitų vertinimų ataskaitų). Galima daryti išvadą, kad pakeitus fosfatus kitais pakaitalais rizika žmonių sveikatai nepadidėtų.

3. SANTRAUKA IR IŠVADOS

Komisija visapusiškai įvertino, ar fosforo kiekio plataus vartojimo automatinėms indaplovėms skirtuose plovikliuose (PVAISP) apribojimą iki 0,3 g vienoje dozėje reikėtų pakeisti atsižvelgiant į tokius dalykus kaip pramonininkų ir vartotojų patiriamos sąnaudos, fosfatų pakaitalų prieinamumas, laikantis šio apribojimo pagamintų ploviklių valymo efektyvumas, poveikis nuotekų valymo praktikai ir efektyvumui, taip pat bendras poveikis sveikatai ir aplinkai, socialinis ir ekonominis poveikis, kurio galima tikėtis įsigaliojus šiam apribojimui.

Apsvarsčius numatomą tokio apribojimo naudą ir žalą daroma išvada, kad fosfatams PVAISP sudėtyje esama tinkamų pakaitalų ir techniškai įmanoma gaminti PVAISP be fosfatų, kurių veiksmingumas ir kainos būtų panašūs į PVAISP, kurių sudėtyje yra fosfatų. Kai kuriose ES valstybėse narėse daugelis gamintojų jau siūlo pirkti PVAISP be fosfatų. Trūksta dalies duomenų apie trijų iš dažnai minimų pakaitalų keliamą riziką aplinkai ir (arba) žmonių sveikatai. Tačiau dėl likusių pakaitalų, remiantis dabartinėmis mokslo žiniomis, padaryta išvada, jog neatrodo, kad jie keltų reikšmingą riziką aplinkai ar žmonių sveikatai.

Remdamasi šiuo vertinimu Komisija nerado jokių įrodymų, kad reikėtų pakeisti fosforo kiekio PVAISP ribinę vertę – 0,3 g standartinėje dozėje – kuri bus pradėta taikyti nuo 2017 m. sausio 1 d. Kad pakaitalų pavojingumo ir rizikos vertinimas būtų atliekamas griežčiau, Komisija ragina visus gamintojus gauti daugiau toksiškumo bandymų duomenų, vertinti visą svarbią mokslinę informaciją, kai tik ji bus prieinama REACH sistemoje, ir pranešti Komisijai apie bet kokią reikšmingą riziką, kurią jiems pavyko nustatyti naudojant konkrečią pakaitinę medžiagą vietoj fosfatų PVAISP.

---

⁶ OL L 181, 1986 7 4, p. 6.